

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
& ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ Δ/ΝΣΗ Π/ΘΜΙΑΣ
& Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΚΡΗΤΗΣ
(ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΚΡΗΤΗΣ)

Συντονίστρια Εκπαιδευτικού Έργου
Φιλολόγων (ΠΕ02)
Βασυλία Καλοκύρη

Ταχ. Δ/ση: Ρολέν 4
Ταχ. Κώδικας: 713 05 ΗΡΑΚΛΕΙΟ
Τηλ.: 2810 24 68 60
2810 24 64 00
κιν.: 697 99 30 724
E-mail: pekeskritis@sch.gr
E-mail προσωπ.: kalokyri@sch.gr
Ιστότοπος: ΦΙΛΟΛΟΓΟΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
<http://users.sch.gr/sfscholiki/fi>
ΣΥΝΕΡΓΑΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ
<http://diktvofilologonkalokyri.weebly.com/>

Ηράκλειο, 8-12-2021

Αρ. Πρωτ.: Φ.2/2651

ΠΡΟΣ:

Διευθύνσεις και Φιλολόγους Σχολείων Δ.Ε.
Ηρακλείου επιστημονικής ευθύνης της
Σ.Ε.Ε. Β. Καλοκύρη

Δ/νσεις και Εκπαιδευτικούς Σχολείων
Παιδαγωγικής αρμοδιότητας Ηρακλείου
και Ρεθύμνου (διαμέσου των Δ/νσεων των
Σχολείων τους)

2^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
2^ο ΓΕΛ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
4^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
4^ο ΓΕΛ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
7^ο ΓΕΛ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
8^ο ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΠΡΟΦ. ΗΛΙΑ
ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΕΛ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΥΒΡΙΤΟΥ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΦΟΥΡΦΟΥΡΑ
ΓΕΛ ΦΟΥΡΦΟΥΡΑ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΣΠΗΛΙΟΥ
ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΣΠΗΛΙΟΥ
ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΚΟΞΑΡΕ ΡΕΘΥΜΝΗΣ

ΚΟΙΝ:

1. ΠΔΕ Κρήτης
2. Δ/ση Δ/θμιας Εκπ/σης Ηρακλείου
3. Δ/ση Δ/θμιας Εκπ/σης Ρεθύμνου
4. ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης

Θέμα: «Η «σπηλιά» του Μακρυγιάννη» (μελέτη της Φιλολόγου κ. Αικ. Σολακάκη). Προτάσεις εκπαιδευτικής αξιοποίησης για ανακαλυπτική μάθηση της ιστορίας, με αφορμή την επέτειο των 200 χρόνων από την ελληνική επανάσταση του 1821.

Αγαπητοί και Αγαπητές Συνάδελφοι,

Θα ήθελα να συγχαρώ θερμά τη Συνάδελφο Φιλολόγο (στο 6^ο ΕΠΑ.Λ. Ηρακλείου) κ. Αικατερίνη Σολακάκη για το ερευνητικό της ενδιαφέρον και τη μελέτη της η οποία αφορά σε έναν από τους τόπους που έδρασε ο Ιωάννης Μακρυγιάννης στην Αθήνα: τη «σπηλιά» του, που αποτελούσε μέρος του κήπου της οικίας του, η οποία συνόρευε με τη δυτική πλευρά του ναού του Ολυμπίου Διός (του αρχαίου Ολυμπείου, στον χώρο τον γνωστό σήμερα ως «στύλοι του Ολυμπίου Διός»).

Βάσει των πηγών που παρατίθενται στη μελέτη της, τη θολωτή «σπηλιά» (θολωτό κατασκεύασμα, πιθανότατα ρωμαϊκής περιόδου, σύμφωνα με νεότερες εκτιμήσεις), ανακάλυψε ο Μακρυγιάννης καλλιεργώντας το περιβόλι του και την έκανε αναπαυτήριο του και πνευματικό του εργαστήριο, όπου έγραψε τα απομνημονεύματά του αλλά και δεχόταν «ανεπισήμους και επισήμους». Όπως, μάλιστα, αναδεικνύεται, η σπηλιά και ευρύτερα ο χώρος του περιβολιού και του σπιτιού συνδέθηκαν με κρίσιμα γεγονότα, την επανάσταση της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843 για τη διεκδίκηση του Συντάγματος, τους αγώνες του Μακρυγιάννη να στηρίξει την θρησκεία και τα οράματα της επανάστασης ενάντια στη βαυαροκρατία καθώς και την απόπειρα δολοφονίας του για τις προσπάθειές του αυτές.

Περισσότερα στοιχεία μπορείτε να δείτε στη μελέτη της κ. Σολακάκη, «Η «σπηλιά» του Μακρυγιάννη», η οποία δημοσιεύτηκε ηλεκτρονικά και είναι διαθέσιμη μέσω του συνδέσμου που η ίδια μου έστειλε: <https://www.antibaro.gr/article/31546>.

Επίσης, προς διευκόλυνσή σας, τον σύνδεσμο θα βρείτε αναρτημένο και στον ιστότοπό μας, [Συνεργατικές Ιστοσελίδες](#) .

Ευχαριστούμε τη Συνάδελφο για την αποστολή του συνδέσμου (και του συνημμένου αρχείου) και την επιθυμία της να σταλεί στους Συναδέλφους, ώστε να μπορεί να αξιοποιηθεί στο σχολείο το θέμα της μελέτης της.

Με τη σκέψη ότι ο εορτασμός της επετείου των 200 χρόνων από την επανάσταση του 1821 αποτελεί αφορμή για περαιτέρω «ανακαλυπτική μάθηση» στο σχολείο και ότι η ανάγκη για εκπαιδευτική αξιοποίηση της περιόδου εκείνης δεν εξαντλείται με το τέλος του τρέχοντος επετειακού έτους ή το «κλείσιμο» των επετειακών εκδηλώσεων, σημειώνω παρακάτω μερικές προτάσεις μου για δημιουργική και ανακαλυπτική μάθηση σχετικά με τη «σπηλιά» του Μακρυγιάννη.

Πλαίσιο αξιοποίησης, σε σύνδεση με αναλυτικό πρόγραμμα

1. Σύνδεση με μαθήματα, π.χ.
 - Ιστορία Γ΄ Γυμνασίου (κεφάλαιο 2, ενότ.8 και 9)
 - Λογοτεχνία Γ΄ Γυμνασίου
 - Ιστορία Γενικής Παιδείας, Γ΄ τάξης Γενικού Λυκείου (ενότητες ύλης για ελληνική επανάσταση)
 - Λογοτεχνία Α΄ Λυκείου (Μακρυγιάννης, Απομνημονεύματα)
 - Γενικότερα, στη Λογοτεχνία Γυμνασίου και Λυκείου

2. Στο πλαίσιο της διαθεματικότητας (διαθεματικής σύνδεσης των γνωστικών αντικειμένων)
3. Στο πλαίσιο εκπαιδευτικού προγράμματος
4. Στο πλαίσιο Ομίλων (στα Πρότυπα Δ/θμιας)
5. Στο πλαίσιο επετειακών δράσεων για την επανάσταση του 1821

Προτάσεις για δραστηριότητες

- ✓ Αξιοποίηση εικόνων (φωτογραφικού υλικού) από την προαναφερόμενη μελέτη (της Φιλολόγου κ. Σολακάκη): δημιουργία πίνακα ή ψηφιακής παρουσίασης με φωτογραφικό υλικό και λεζάντες σχολιασμού από μαθητές/-τριες παρουσίαση στην τάξη της «σπηλιάς» του Μακρυγιάννη (ατομική ή ομαδική εργασία).
- ✓ Αξιοποίηση αποσπασμάτων από τα χειρόγραφα του Μακρυγιάννη που περιέχονται στην εν λόγω μελέτη, αποδελτίωση πληροφοριών για τα δυο «σπήλαια» και τη χρήση τους. Σύνδεση με σχετικές εικόνες από τη μελέτη αυτή: επιλογή δύο βασικών εικόνων, που θεωρούνται από τους μαθητές/τις μαθήτριες ως «ντοκουμέντα» για την τοποθεσία των «σπηλαίων» (ατομικές ή ομαδικές εργασίες).
- ✓ Παιχνίδι ρόλων: Εκπαιδευτική επίσκεψη στη «σπηλιά» του Μακρυγιάννη τμήματος μαθητών/-τριών (ομάδας μαθητών/-τριών) και ερωτήσεις προς ξεναγό (μαθητή/-τρια που υποδύεται τον ρόλο), βάσει πληροφοριών από την εν λόγω μελέτη π.χ. για διαχρονική χρήση της «σπηλιάς», για τα δύο σπήλαια και τη χρήση τους από τον Μακρυγιάννη κ.ά.
- ✓ Ομαδική εργασία και παιχνίδι ρόλων: Ομάδες «μαθητών/-τριών σε ρόλο «ειδικών» (δημοσιογράφων, αρχαιολόγων, επιστημόνων εφαρμοσμένης γεωφυσικής μελετούν (ανά ομάδα) την εν λόγω μελέτη, αντλούν πληροφορίες που αφορούν στην ειδικότητά τους και εκπρόσωπος κάθε ομάδας τις παρουσιάζει στο κοινό (στην τάξη) και στη συνέχεια, απαντά σε ερωτήσεις που αυτό τους θέτει.
- ✓ Δημιουργική γραφή, με αφορμή τις πληροφορίες από την εν λόγω μελέτη: Ο Μακρυγιάννης γράφει ένα κείμενο για τις δυο θολωτές σπηλιές (πού και πότε τις ανακάλυψε, τη χρήση καθεμίας από τον ίδιο, τα γεγονότα της εποχής του που συνδέθηκαν με τον χώρο εκείνο).

- ✓ Σύνθεση διαλόγων με βάση πληροφορίες από τη μελέτη (π.χ. Ο Ι. Βλαχογιάννης διαφωνεί με αρχαιολόγο της εποχής του σχετικά το κλείσιμο της «σπηλιάς» του Μακρυγιάννη από την αρχαιολογική υπηρεσία.
- ✓ Εκφραστική ανάγνωση (εν είδει «αναλογίου» σε εκδήλωση για τον Μακρυγιάννη) των αποσπασμάτων από τα «Απομνημονεύματα» και τα «Οράματα Θάματα» που περιέχονται στην εν λόγω μελέτη.
- ✓ Γλωσσική προσέγγιση αποσπασμάτων από τα χειρόγραφα του Μακρυγιάννη, που περιέχονται στην εν λόγω μελέτη (διαφορές/ομοιότητες με σύγχρονη γλώσσα, παρατηρήσεις ύφους, «γλωσσικό ζήτημα» κ.ά.)
- ✓ Στίχοι για τραγούδι ή ποίημα εμπνευσμένο από την εν λόγω μελέτη.
- ✓ Εικαστικές δημιουργίες, με αφορμή τις πηγές και τις εικόνες της εν λόγω μελέτης.
- ✓ Περιήγηση στον χώρο του Ολυμπίου μέσα από τους ψηφιακούς χάρτες και αξιοποίηση πληροφοριών και εικόνων από την εν λόγω μελέτη για εντοπισμό της «σπηλιάς» του Μακρυγιάννη.

Οι παραπάνω προτάσεις μου είναι ενδεικτικές, αφορμή για δικές σας «μαθησιακές διαδρομές» στη «σπηλιά» του Μακρυγιάννη και στο έργο του (αγώνες και χειρόγραφα του), την περίοδο των επαναστατικών χρόνων και των αρχών του ελληνικού κράτους.

Ευχαριστούμε και πάλι τη Συνάδελφο κ. Σολακάκη για την αποστολή του πονήματός της και για τη διάθεσή της να το «μοιραστεί» μαζί σας.

Πολλές ευχές για δημιουργική αξιοποίησή του προς υποκίνηση του ενδιαφέροντος των μαθητών/-τριών και «ανακάλυψη» της αξίας των ιστορικών πηγών.

Με εκτίμηση και συναδελφικούς χαιρετισμούς,

Βασιλεία (Λιάνα) Καλοκύρη
Συντονίστρια Εκπαιδευτικού έργου
ΠΕ02 Φιλολόγων Ηρακλείου

Ακριβές αντίγραφο από το πρωτότυπο που τηρείται στη Γραμματεία του ΠΕ.Κ.Ε.Σ Κρήτης

Εσωτερική διανομή: 1.Οργανωτική Συντονίστρια ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης